

W. K. K.

Historische Kring Maarssen

VOOR AL UW TRANSPORTEN

**INTERNATIONAAL TRANSPORT-
EN LIJNDIENSTBEDRIJF**

H. van Elst & Zoon

**DIEPENDAALSEDIJK 10 MAARSSEN
TEL. 1298**

Orgaan van de „Historische Kring Maarssen”

(Opgericht 11 sept. 1972, goedgekeurd bij k. b. van 25 april 1973)

Bestuur

Drs. D. Dekker, voorzitter
J. H. Sagel, secretaris
Schokkingstraat 17, 3601 XK Maarssen
Tel. : 03465-61457
N. van Tricht, penningmeester
giro: 2907376

Mevr. A. H. Hogenhout-Hofman
Mevr. S. W. Talen-Stooker
A. de Zwart
Mevr. J. G. Zwijns-Brink

Redactie

J. N. Servaas, D. Dekker en A. de Zwart
Redactie-administratie: J. F. Besier, Kemperstraat 2, 3601 WK Maarssen.

In memoriam Jan Hofman

Verdrietig schrijven we ter nagedachtenis van Jan Hofman, juist in het nummer, waarin hij met een nieuwe serie artikelen zou starten.

Van zijn vorige bijdragen wisten we dat hij daarmee, door zijn grote nauwgezetheid, geschraagd door eruditie en fijnzinnige taalbeheersing, ons periodiek op het niveau zou brengen waarop we het zo graag zien. Helaas, na een korte ziekte is Jan van ons heengegaan. Vooral voor de zieken en eenzamen uit zijn naaste omgeving betekent dit een ernstig verlies: ze zullen zijn opgewektheid en steun node missen.

Op de bijeenkomsten van de Historische Kring geen Jan Hofman meer

....

Toen we hem naar zijn laatste rustplaats brachten, hebben we begrepen dat Jan als onderwijzer zijn klassen gelukkig maakte en een vriend was voor velen.

Mogen zijn familieleden troost vinden in de wetenschap dat ook zijn vrienden in de Kring met grote dankbaarheid aan hem zullen blijven denken.

D. Dekker

Voorzitter Historische Kring.

De erepoort bij „De Olifant” aan de Straatweg door de Landstorm vernield

In de kleine uurtjes van 2 oktober 1814 loopt de patrouille van de Maarsseveense Landstorm wacht op het Zandpad tussen Geesbergen en Cromwijk. De patrouille bestaat uit Frederik Bekker, korporaal en de manschappen Cornelis van Kempen en de zeventienjarige Arie Brandse. Op de hoogte van Cromwijk gekomen, horen ze van over de Vecht breken van hout. Het is kwart voor drie en vrij donker, maar toch kan korporaal Bekker duidelijk twee manspersonen onderscheiden die de Erepoort, opgericht ter ere van de Souverein (Willem I), grondig aan het vernielen zijn. Er is kermis geweest in Maarssen en de patrouille vermoedt, dat zij met een paar dronken, verlate Breukelaars te maken heeft. Maar laten we voor de nauwkeurigheid het proces-verbaal volgen.

"Hij, Bekker, zag dat ze het hout nederwierpen en dat, ook volgens zijn manschappen, beide mannen donkere korte buizen droegen en dat één van hen een lange lichte broek aan had. Hij, Bekker, riep met luider stemme tweemaal Werda! Zonder daarop het minste antwoord te hebben bekomen, riep hij hen toe dat ze moesten staan of dat hij vuur zou laten geven. De mannen liepen voort zonder antwoord te geven tot zij bij de Breukelse patrouille kwamen, die bij de steentassen van de oven Vecht en Rijn stond. De Breukelse patrouille maakte bekend dat zij de Breukelse patrouille was en hij, Bekker, heeft toen geroepen, dat zij de twee manspersonen die bij hen gekomen waren, moesten arresteren of dat hij hen daarvoor verantwoordelijk zoude stellen en hen voor mededaders zou houden. De Breukelse patrouille antwoordde daarop, dat ze geen mens hadden gezien".

Het proces-verbaal dat de verontwaardigde burgemeester van Maarssen door Bekker en Van Kempen laat tekenen (Arie Brandse was te jong, 17 jaar) eindigt met: "verder niet getuigende verklaren de deposanten het gedeposeerde met solemnnule Eeden te bevestigen", d. w. z. dat ze bereid waren hun getuigenis onder plechtige ede te herhalen. Welnu, dat was nodig, want de burgemeester stuurt dit verbaal met een begeleidend schrijven naar de Procureur van de Rechtbank te Utrecht.

Wie waren nu die twee manspersonen? Wel, nog in Maarssen, een half uur eerder, hadden deze mannen de deur ingetrapt van de

weduwe Fokken. Dit was gezien door Willem de Haan en Pieter Esman. Zij herkenden de mannen als Gerrit van der Linden en Pieter van Erkel uit Breukelen. Willem de Haan was op Gerrit van der Linden toegelopen en had hem gevraagd, waarom hij zulke straatschenderijen beging. Tegelijkertijd greep De Haan Van der Linden vast, die toen steun kreeg van zijn mede-straatschender Van Erkel.

Maar ook in Maarssen liep een patrouille van de Landstorm. Toen Esman hun hulp inriep, maakten Van der Linden en Van Erkel zich uit de voeten. Men kende in Maarssen niet alleen hun namen, maar men wist ook dat Gerrit van der Linden sergeant was bij de Breukelse Landstorm en Van Erkel korporaal.

Zowel de burgemeester van Maarssen als die van Breukelen verzoeken de procureur-generaal de daders streng te straffen. Zij menen dat dergelijke euvel daden niet met stilzwijgen kunnen passeren. In bedekte termen klagen zij erover dat bij vorige aangiften te licht is gestraft en dat Van der Linden al eerder veroordeeld is en dat hij de boete van 30 stuivers nog steeds niet heeft betaald. Wat leert ons dit verhaal? Dat er animositeit bestond tussen de Breukelse en Maarsse Landstorm; dat er bij de Landstorm jongens van 17 jaar dienstdeden; dat een notoire straatschender sergeant bij de Landstorm was en dat straatschenderijen van alle tijden zijn.

Dick Dekker.

De inwoners van Maarssen in 1815 en 1850 (vervolg)

In 1972 verscheen een uitgave van de provinciale griffie met als titel: De Utrechtse gemeenten in 1815. Het boekje, samengesteld door ambtenaren van de provinciale griffie in samenwerking met de heer J. G. M. Boon, is een verzameling van vragenlijsten, welke op verzoek van het Departement van Oorlog door de burgemeesters waren ingevuld. Ook de toenmalige burgemeester van Maarssen, F. van der Vliet, vulde de vragenlijsten in. De samenstellers schrijven in hun verantwoording dat er wellicht hier en daar wat onduidelijkheden of vergissingen zijn geslopen als gevolg van de verschuivingen van gemeentegrenzen, welke juist in 1815 plaats vonden.

Het boekje is terecht met geestdrif en dankbaarheid door belangstellenden ontvangen. Ook in 1808 moest de gemeente Maarssen een lijst met vragen beantwoorden. We hebben de lijst, een copie, in het archief van Maarssen teruggevonden. De heer F. van der Vliet was toen nog geen burgemeester maar secretaris. De gemeentegrenzen waren, wat Maarssen betreft, inderdaad, zoals J. G. Boon c. s. veronderstelden, in 1815 verschoven. Maarssenbroek behoorde in 1815 wel en in 1808 niet bij Maarssen. Enige interessante gegevens van de lijst van 1808 willen we onze lezers niet onthouden.

1. Hoeveel huizen

Te verdelen in drie klassen

2. Welke is de uitgestrektheid van het dorp met deszelfs onderhavige jurisdictie en hoe wordt deze uitgestrektheid begrensd?

3. Hoeveel kerken?

4. Hoeveel molens?

5. Hoeveel bakkerijen en hierbij op te geven de grootte van de ovens en het aantal ponden van een bakker.

6. Het aantal en de soort der fabrieken welke zich in het dorp en deszelfs jurisdictie bevinden.

1. 290 huizen

Onder de voorszegde huizen zijn 23 Heerenhuizen, 94 boerenwoningen en huizen van gezeten burgers en 173 arbeidershuizen.

2. Het Dorp met deszelfs onderhavige jurisdictie heeft de lengte van circa $3\frac{1}{4}$ uur, doch is zeer smal in uitgestrektheid, bevattende over het geheel maar 400 morgen en grenzend ten Noorden aan het gerecht van Nieuw Maarsseveen, ten Oosten aan dat van Oostwaard en Zuijlen, ten Zuiden aan Maarssenbroek, ten Westen aan Breukelen.

3. Drie kerken, te weten een van de Gereformeerden, een van de Roomsgezinden en een van de portugeesche Joden

4. Twee windmolens, waarvan een de polder van Maarssenbroek droogmaakt, ofschoon de molen op het gebied van Maarssen staat en een molen welke het Neermatensche poldertje, gelegen onder de jurisdictie Maarssen, droogmaakt.

5. Drie bakkerijen. De grootste oven is $6\frac{1}{2}$ voet lang en $5\frac{1}{2}$ voet breed. De kleinste $4\frac{1}{2}$ voet lang en $3\frac{1}{2}$ voet breed. In de grootste oven kan ineens 200 pond en in de kleinste 70 pond brood gebakken worden.

6. Een steenbakkerije en spinfabriek van Koelhaan om behoeftigen en kinderen van bedeelden aan werk en verdiensten te helpen, waarbij ook de weverije van vloerkleden geëxerceerd wordt.

7. Is er visscherij?

8. Hoe groot is het daggeld van den ambachtsman?

9. Hoe groot is het daggeld van den dagloners?

10. Welk getal der

paarden?
ossen?
koeijen?
schapen?
varkens?

wagens?
schepen?

7. Geen visscherij dan in de riviere de Vecht, welke aan de Ambachtsheer van Maarssen behoort.

8. Des zomers 20 stuivers daags en des winters 15 stuivers daags.

9. Des zomers 15 stuivers daags en des winters 12 stuivers daags.

10.

45 paarden

gene

177 koeijen

16 schapen

is niet wel op te geven omdat dezelve dagelijks geslacht worden.

16 boerenwagens

een steenligtertje

5 veenschuiten

1 steenovenpraam

11 boerenpramen.

Op een staat van 1815 vinden we de bevolking van Maarssen ingedeeld naar godsdienst:

Het getal der gehele bevolking	1357
Van de Gereformeerde godsdienst	527
Van de Roomschegezinden	687
Lutherschen (Evangelischen)	43
Mennonieten (Doopsgezinden)	2
Joden (Hoogduitsche)	90
Joden (Portugeesche)	8

Het getal der Roomschegezinden is het grootst maar hun kerk zal tot 1885 ver van de kom der gemeente op de Straatweg staan.

Op dezelfde staat vinden we getallen over de "armen", die of in publieke gestichten of daarbuiten gevonden worden. Met publiek gesticht wordt, wat Maarssen betreft, waarschijnlijk een klein Rooms-katholiek gesticht bedoeld dat in Maarssenbroek stond. Het aantal armen bedroeg 107, waarvan er 73 door de Gereformeerde Kerk en 34 door de Rooms-katholieke Kerk werden gesteund. Laten we besluiten met een staat van 1850, waarop de inwoners van Maarssen naar leeftijd worden ingedeeld. Deze staat geeft duidelijk aan dat de gemiddelde leeftijd in de vorige eeuw veel lager lag dan nu. Ouder dan 62 jaar waren slechts 36 mannen en 66 vrouwen op een totaal van 757 mannen en 806 vrouwen.

De piek van de bevolking lag in de leeftijdsgroep van 20 - 25 jaar, 73 mannen en 77 vrouwen. In de leeftijdsgroep van 62 - 65 jaar zijn er 9 mannen en 18 vrouwen.

De oudste inwoners waren vrouwen, één van 84 jaar en één van 82 jaar. De oudste man was 80 jaar. Het aantal gehuwden is het grootst in de leeftijdsgroep van 35-40 jaar, namelijk 43 echtparen. Geen gehuwden in de leeftijdsgroep onder de 20 jaar. In de leef-

tijd van 20 - 25 jaar waren slechts 6 echtparen. Het aantal ongehuwde mannen boven 30 jaar bedroeg 39 en dat van de vrouwen 51, terwijl er bovendien in dezelfde leeftijdsgroep 42 weduwnaars en 74 weduwen waren!

Dick Dekker.

N. B.

In het vorige nummer schreven we onder het kopje "De Heelmeesters" op blz. 25: "Maar tot 1865 werden de getuigschriften voor stads-, plattelands- of scheepsheermeester, vroedmeester, apotheker, vroedvrouw en oogmeester uitgereikt door de provinciale commissies van toezicht. Als men bedenkt dat een groot aantal leden van die commissies geen enkel geneeskundig of ander wetenschappelijk onderwijs hadden genoten, dan is het niet vreemd, dat je in het Maarssense archief heel wat geharrewar tegenkomt over die "getuigschriften". Bij het schrijven van die zin lieten we ons niet alleen leiden door het Maarssense archief maar ook door het artikel van Prof. Dr R. H. Saltet in: Eene halve Eeuw 1848-1898, Amsterdam 1898. Toch hebben we, zeer waarschijnlijk, een verkeerde voorstelling gegeven van het geneeskundig toezicht, want in het Provinciaal blad van Utrecht 1833 vonden we de volgende samenstelling van de Provinciale Commissie van geneeskundig onderzoek en toezicht:

de Heer N. C. de Fremerij, Hoogleraar te Utrecht, president

B. F. Suerman, Hoogleraar te Utrecht, secretaris

J. I. Wolterbeek, Hoogleraar te Utrecht

J. F. Beyen, Medicinae Doctor te IJsselstein

IJ. de Kock, Medicinae Doctor te Utrecht

J. A. van de Water, Heel- en Vroedmees-

ter te Utrecht
P. Koning, Heelmeester te Utrecht
W. van Dijk, Apotheker te Utrecht

H. Harlingh, apotheker te Utrecht.

D.

De Unie van Utrecht (1579)

Van 23 januari tot 5 juni 1579 zal men landelijk, maar vooral in de stad Utrecht, gaan herdenken dat 400 jaar geleden de Unie van Utrecht werd gesloten.

Om meerdere redenen lijkt het zinvol om aan deze groots opgezette herdenking ook in dit periodiek enige aandacht te besteden.

Al zou het alleen maar zijn vanwege het feit dat Maarssen zo dicht bij Utrecht ligt, dat wij één of meer van de evenementen welke men organiseert, gemakkelijk kunnen bezoeken.

Verder is het natuurlijk van belang om vast te stellen, dat velen de Unie van Utrecht beschouwen als de grondslag van de Nederlandse Staat.

Alvorens nu over te gaan tot een opsomming van hetgeen ons in de eerste helft van 1579 aan evenementen te wachten staat, wil ik eerst trachten U iets meer te vertellen over de Unie van Utrecht zelf.

In 1579 bevonden we ons in de bekende Tachtigjarige Oorlog tegen Spanje, welke pas in 1648 met de Vrede van Munster zou eindigen. Van 1576 af (Pacificatie van Gent) leek er een gunstige wending te komen in de moeilijke strijd van de Noordelijke Nederlanden tegen de Spaanse Koning, Philips de Tweede. Toen sloten immers de Zuidelijke en Noordelijke Nederlanden zich aaneen.

In 1578 kwam echter de Hertog van Parma naar de Nederlanden en deze bekwame veldheer en diplomaat zag kans in korte tijd weer een verwijdering tussen het Noorden en Zuiden te bewerkstelligen. Zodoende sloten op 6 januari 1579 Artois en Henegouwen de Unie van Atrecht, waarbij loyaliteit jegens het Spaanse gezag werd betoond en de katholieke godsdienst primair werd gesteld.

Twee weken later kwam, vooral door toedoen van Jan van Nassau, de oudste broer van Willem van Oranje, de Unie van Utrecht tot stand. Hierbij sloten de Noordelijke gewesten en enige grote steden in het Zuiden zich aaneen.

We noemen hiervan o. a. Holland, Zeeland, Utrecht, Groningen en Gelderland en de steden Antwerpen, Brugge, Breda, Venlo

en Mechelen. Zij verbonden zich om "ten eeuwige dage" verenigd te blijven alsof ze slechts één "provincie" vormden.

Verder verklaarden zij zich solidair in de strijd tegen de Spaanse Koning en beloofden geen afzonderlijke vrede met hem te sluiten en geen afzonderlijk bondgenootschap aan te gaan met enige andere mogendheid.

Tot vrede of bestand zou slechts met eenparigheid van stemmen besloten kunnen worden.

Aangaande de religie werd bepaald dat in Holland en Zeeland slechts de gereformeerde godsdienstoefening werd toegelaten en de andere gewesten vrij waren zich al dan niet aan de religievrede te houden, mits men niemand om zijn geloof zou vervolgen. De Unie van Utrecht liet de gewesten en steden zo vrij dat men het verbond steeds meer ging waarderen als een goede manier om in één staatsverband samen te werken.

Zo ontstond in 1579 meer dan een militair verbond in de strijd tegen Spanje, nl. een soort primitieve grondwet voor de Nederlanden.

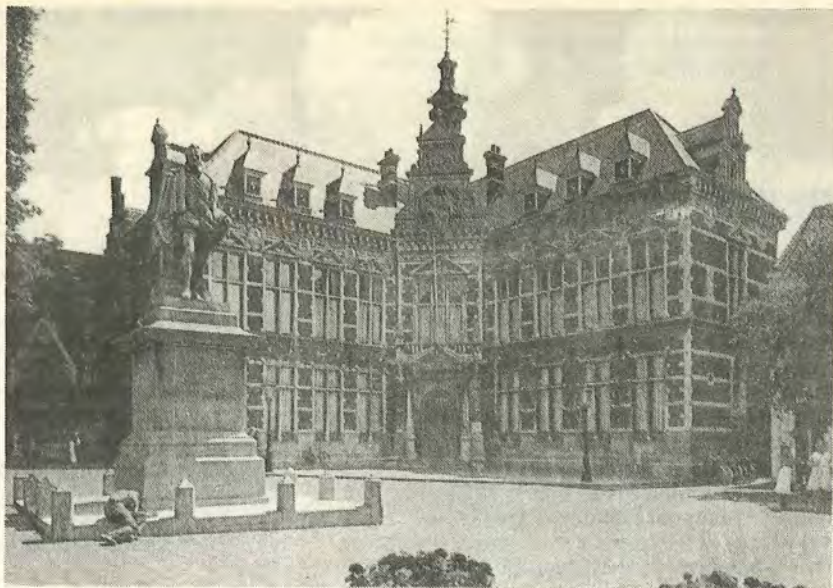
Kortom datgene wat men nu wil gaan herdenken als "De Grondslag van de Nederlandse Staat."

In de aula, de voormalige Kapittelzaal, van de Universiteit werd de Unie van Utrecht getekend.

Van de werkelijk bijzonder grote hoeveelheid van evenementen welke men voor deze historische herdenking organiseert, lijkt mij de tentoonstelling "De kogel door de kerk" in het Centraal Museum in Utrecht wel het interessantst.

Bij deze tentoonstelling gaat men twee periodes vergelijken, nl. een periode van 25 jaar voor 1579 en een even lange periode daarna. Vier aspecten komen daarbij aan de orde: staatkundige, economische, sociale en religieuze.

Nagegaan zal worden welke betekenis de Unie van Utrecht op al deze gebieden gehad heeft. Verder zal het gemeentelijk archief een mobiele tentoonstelling verzorgen met als onderwerp "Utrecht tijdens de Unie van

Utrecht" en in het Historisch Kostuum Museum in de Loeff Berchmakerstraat toont men kleding en textiel uit de zestiende eeuw. Ook zullen er heel wat nieuwe publicaties over dit onderwerp verschijnen. Voor de scholen komen er boekjes welke gratis worden verstrekt door de Stichting Herdenking Unie van Utrecht.

De titels zijn o. a. "Op weg naar één land" en "Van opstandige gewesten tot zelfstandige republiek". Door de uitgifte van tien miljoen zilveren rijksdaalders met een beeltenis van de Unie zal de Rijksmunt voor een blijvende herinnering zorgen.

J. H. Sagel.

Struikelblokken bij het ontcijferen van oude handschriften

Een aantal van onze leden begint langzamerhand bedreven te raken in het lezen van oude handschriften, en zal vroeg of laat zeker aan voorouderonderzoek gaan doen, maar misschien ook oude archieven gaan napluizen. Voor hen en voor alle anderen die speuren in oude handschriften heb ik, op verzoek van de redactie, enige bijdragen voor ons periodiek samengesteld, waarin uitleg wordt gegeven van "vreemde" woorden en afkortingen, die zij bij hun onderzoek zeker zullen tegenkomen. Uiteraard ben ik daarbij lang niet volledig, maar alles wat U regelmatig tegen kunt komen, staat er, hoop ik, wel bij. Hier volgt het eerste artikelje.

BEVOLKINGSBOEKHOUDING DER KERKEN

Pas na 1800 is de burgerlijke overheid zich gaan bemoeien met de registratie van ge-

boorte, huwelijk en overlijden. Voordien deden dit de kerken, vóór de reformatie alleen de Rooms-Katholieke, daarna allereerst de Reformatorische, maar ook weer de Rooms-Katholieke en de Oud-Katholieke kerken. (We laten hier uitdrukkelijk de Israëlitische gemeenschappen, als zijnde een zeer moeilijke stof, er buiten).

Vele gebruikte termen, vooral ook Latijnse, hebben in de Reformatorische Kerken een taai leven gehad onder de predikanten, en U kunt ze dus bij alle kerken tegenkomen. Hieronder vindt U, na gegevens inzake de Doop-, Trouw- en Begraafboeken, ook enkele gegevens over de registers van het Vormsel en Oliesel, die vooral van belang zijn voor wie Rooms-Katholieke of Oud-Katholieke voorouders onderzoekt.

Registers betreffende de Doop
Librum/libri baptismalis continens nomina

baptizatorium in communitate Romano

Catholica de...

boek/boeken betreffende de Doop, bevattende de namen van de gedoopten in de Rooms-Katholieke gemeenschap van...

natus est = is geboren (jongen)
nata est = is geboren (meisje)
baptizatus est = is gedoopt (jongen)
baptizata est = is gedoopt (meisje)
pater - mater = vader - moeder
parentes = ouders
infans - filius - filia = kind - zoon - dochter
legitimus - illegitimus = wettig - onwettig (mannelijk)
legitima - illegitima = wettig - onwettig (vrouwelijk)
gemi = een mannelijke of een gemengde tweeling
geminae = een vrouwelijke tweeling
ejus uxor = zijn echtgenote
patrinus = peter, peetvader, doopvader, peetoom

matrina, ook wel:

patrina = meter, peetmoeder, doopmoeder, peettante, petemoel
patrini = peten (meervoud)
susceptores = doopheffers, die ten doop houden, doopgetuigen
susceperunt = hebben ten doop gehouden
natus/nata ex peregrinus: geboren uit zwerwend volk (pelgrim).

Deze kinderen werden vaak bij een hele rij pastores ten doop aangeboden, omdat er altijd wel een aalmoes voor de vader aan de doop vastzat.

In Rooms-Katholieke doopboeken treft men wel een jaarlijkse notitie aan, die met geboorte en doop niets te maken heeft, nl. "18 maji renovata sunt sacra olea 1757", vertaald "op 18 mei 1757 zijn de H. Oliën vernieuwd". Deze oliën, gebruikt bij de toediening van sacramenten, die een zalving vereisen, werden door een bisschop gewijd en moesten jaarlijks vernieuwd worden.

Registers betreffende het Huwelijk

nomina matrimonia = naamsopgave van in junctorum het huwelijk verenigden
contrahunt = trouwen
contraxerunt = zijn getrouwd
matrimonio iuncti sunt = zijn verenigd door het huwelijk
coniuncti / iuncti sunt = idem
sponsus / sponsa = bruidegom/bruid
j. m. jonkman = niet eerder gehuwd
j. d. jongedochter = idem
in facie ecclesiae = in het gezicht van de

kerk, ten overstaan van de kerk

p. per = door
testes = getuigen
mater sponsae = moeder der bruid
proles = kinderen
consent = toestemming

Registers betreffende het Overlijden

nomina defunctorum = naamsopgave overledenen
obiit = is overleden
defuncti = overledenen, begravenen
buyten = aanduiding, dat de overledene buiten de kerk, dus in de hof om de kerk, is begraven
met de armen = met het doodslaken van de armen.

Diverse registers eventueel te raadplegen als het om Rooms-Katholieken gaat.

nomina confirmatorum = naamsopgave van gevormden, die dus het sacrament des Vormsels ontvingen

nomina sacro oleo unctorum = naamsopgave van zieken, resp. stervenden, die het sacrament des Oliesels ontvingen, derhalve met de H. Olie werden gezalfd

extremis muniti = heeft de laatste sacramenten ontvangen, huidige uitdrukking "is bediend".

extrema unctio = laatste olesel

ONZE TIJDREKENINGEN

Wie oude geschriften bestudeert wordt geconfronteerd met een drietal tijdrekeningen en een voorloper. We zullen er hier wat over vertellen, zonder er al te diep op in te gaan.

De Romeinse kalender

Deze is in Rome in gebruik geweest tot 46 voor Christus en is in vele opzichten de basis van onze hedendaagse kalender.

Maart, genoemd naar de oorlogsgod Mars, was de eerste maand. Daarop voortgaand werden dus september t/m december de zevende t/m de tiende maand, en niet zoals nu de negende t/m de twaalfde. Tot diep in de achttiende eeuw kun je zodoende de volgende afkortingen tegenkomen:

7 ber = september 8 ber = oktober 9 ber = november 10 ber = december.

De Juliaanse kalender

Deze werd ingevoerd door Julius Caesar in 46 voor Christus en naar hem genoemd. Hij stelde het zonnejaar op 365 1/4 dag en had daardoor elke vier jaren een schrikkeljaar nodig met als extra dag de 29e februari. Toen veranderden ook de 5e en 6e maand quinctilis en sextilis van naam in juli, genoemd naar Julius Caesar en augustus, genoemd naar keizer Augustus.

De Gregoriaanse kalender

Deze werd ingevoerd door Paus Gregorius XXIII in het jaar 1582, en is tot heden in gebruik gebleven. Het zonnejaar werd gesteld op 365 dagen 5 uren 48 minuten en 45 seconden en dit werd bereikt door de eeuw-jaren niet als schrikkeljaar aan te merken, behalve als de eerste twee cijfers deelbaar zijn door 4. Het jaar 1600 was, en het jaar 2000 wordt dus wel een schrikkeljaar. Zo werd het verschil met het zonnejaar te verwaarlozen klein. Wel moest het verschil, dat in 16 eeuwen was ontstaan, gecorrigeerd worden. Daarom werd 15 oktober 1582 gelijkgesteld met 5 oktober.

De gereformeerden (= hervormden) zullen zich uit een zeker anti-papisme nog meer dan de roomsen tegen deze "nieuwigheid" verzet hebben. Er zijn jarenlange zwaar-wichtige debatten gevoerd over deze nieuwe kalender, niet door astronomen, maar door elkaar verketterende theologen, zowel van roomse als van onroomse zijde.

In sterk reformatische landen heeft men soms nog tientallen jaren "den ouden stijl" gehandhaafd, alvorens over te gaan tot "den nieuwen stijl", terwijl men in orthodoxe landen als Rusland tot diep in de 19e eeuw de Juliaanse kalender handhaafde. Zo werd een strikt wetenschappelijke zaak gebombardeerd tot een religieuze kwestie. Bij ons zal men in vele stukken eind 16e en 17e eeuw trouw bij een datum de aanduiding "ouden stijl" of "nieuwen stijl" vinden. Zelfs wel onder een stuk "tot Utrecht, den 13/23 marty 1634".

"28 7 ber nieuwen stijl" is dus 28 september naar de nieuwe stijl, dus volgens de Gregoriaanse kalender.

In de loop der eeuwen zijn diverse aanvallen ondernomen op de Juliaanse, resp. Gregoriaanse tijdrekening. Een volkomen mislukte is bv. die van Karel de Grote, die de namen van de maanden probeerde te verduitsen. Ook niet door het volk aanvaard, maar officieel wel een 15-tal jaren gebruikt is de

Republikeinse Kalender

van de Eerste Franche Republiek. Alles wat aan Christendom herinnerde moest eruit, de zondagen, de "heilighedagen" en de christelijke feestdagen moesten verdwijnen, de week werd een Decade van 10 dagen enz. Deze kalender was uiteraard ook in zwang in gebieden, die al vroeg tot de Franche Republiek behoorden, zoals de Duitse linker Rijnsoever, het tegenwoordige België en het zuiden van ons land, bijv. Zeeuws-Vlaanderen. Gaat U daar dus op onderzoek uit, dan vindt U niet alleen geheel in het Frans gestelde akten, maar ook deze republikeinse datering.

Deze kalender is ingesteld in 1793 en weer afgeschaft door Napoleon op 1 januari 1806. Als eerste Nieuwjaarsdag gold 22 september 1792.

Hieronder een overzicht van de jaren.

jaar I	1792-93	jaar VI	1797-98
II	1793-94	VII	1798-99
III	1794-95	VIII	1799-00
IV	1795-96	IX	1800-01
V	1796-97	X	1801-02

jaar XI	1802-03
XII	1803-04
XIII	1804-05
XIV	1805

Er waren 12 maanden van 30 dagen en 5 toegevoegde dagen; in een schrikkeljaar waren dit er 6.

Deze maanden droegen de volgende namen:

Herfst

Vendémiaire	wijnmaand	22/9-21/10
Brumaire	mist- of nevelmaand	22/10-20/11
Frimaire	koude of vorstmaand	21/11-20/12

Winter

Nivôse	nieuwe of sneeuwmaand	21/12-19/1
Pluviôse	regenmaand	20/1-18/2
Ventôse	windmaand	19/2-20/3

Lente

Germinal	groeiemaand	21/3-19/4
Floréal	bloeimaand	20/4-19/5
Prairial	grasmaand	20/5-18/6

Zomer

Messidor	oogstmaand	19/6-18/7
Thermidor	warmtemaand	19/7-17/8
Fructidor	oogst-/vruchtmaand	18/8-16/9
en verder de "jours complémentaires"		17/9-21/9

Trois vendémiaire an quatorze = 3 wijnmaand
jaar 14 = 24 september 1805.

Troisième sansculottide an trois = derde

toegevoegde dag van het jaar 3 = 19 september 1795.

Tot slot nog iets over het zeer royale gebruik van de Romeinse cijfers in oude stukken, en over heiligendagen.

I = 1	IX = 9	LXXX = 80
II = 2	X = 10	LXXXX = 90
III = 3	XI = 11	XC = 90
IIII = 4	XVIII = 18	C = 100
IV = 4	XIX = 19	CXXXXI = 141
V = 5	XX = 20	CXLI = 141
VI = 6	XXX = 30	D = 500
VII = 7	XXXX = 40	M = 1000
VIII = 8	XL = 40	MDCC = 1700
IIIIII = 9	L = 50	MDCXXII = 1622

XIII^c LXXII = 1472 (veertienhonderd 72)

XVI^c seven ende tachtigh = 1687

XV^c ende tnegentig = 1590 XV^c LI = 1551

MCCC^c ende XXXVII = 1337 VIJ = 7 XIIJ = 13

XVIJ^c = 1700

en verder nog iets over heiligendagen:

Het is absoluut ondoenlijk om deze hier alle

te vermelden, want het zijn er werkelijk veel te veel. Merkwaardig is ook, dat deze gewoonte om niet een datum te vermelden, maar de dag te noemen naar de heilige, die op die dag werd herdacht, zich tot diep in de reformatietijd heeft gehandhaafd. Sint Nicolaas zelfs tot heden toe.

Enkele voorbeelden:

tusschen johannis ende jacobij = 24 juni tot 25 juli

sinte anna = 26 juli

sinte barberen dach = ergens in november

sinte lucien = 13 december

des manendages na meydach = op de maandag na 1 mei

des vridages na sunte pouwels dach conversio = vrijdag na de bekering van St. Paulus

(25 januari).

Volgende keer iets over afkortingen.

J. H. Jütte.

De honderd lentes van de Bethune

De Bethunepolder - 540 hektare groot - ligt in de gemeente Maarssen tussen de lijn Wilgenplas - fort Tienhoven en de Tienhovense plassen. De polder die in 1879 na verscheidene pogingen werd drooggelegd, heeft een bewogen geschiedenis. Ons lid, de heer E. J. Rinsma, heeft in het artikel De Kroniek van Nimmerdor, opgenomen in de nummers 2 en 3 van jaargang 3 van ons periodiek, reeds over de polder geschreven: meer in het bijzonder toen over de periode 1890-1920, waarin de heer A. A. van Vloten achtereenvolgens rentmeester en eigenaar van de Bethunepolder is geweest. Daarbij werd duidelijk dat het kwelwater voor de bewoners nog tot omstreeks 1930 dramatische gevolgen heeft gehad.

De heer Rinsma heeft zijn studie voortgezet en is erin geslaagd het boekje te schrijven "De honderd lentes van de Bethune". Het eerste gedeelte handelt over de voorgeschiedenis van de polder: de ontwikkelingsgang van het oorspronkelijke veenmoeras tot Bethunepolder van 953 tot 1880. Er zijn drie fasen in te onderscheiden. De eerste is die van veenmoeras tot veenpolder (dertiende eeuw). De tweede is die van veenpolder tot veenplas: de tijd van de rigoureuze turfwinning, de problemen van de afwatering en de toenemende armoede van de bevolking. De derde fase is die van veenplas - i. c. de Maarsseveense en Tienhovense plassen - tot en met de zeer moeizame droogmaking. In de daarop volgende gedeelten geeft de auteur een verslag van de honderd bewogen jaren van de Bethunepolder. Een interessant en boeiend relaas, mede door de anekdotes en verhalen die hij uit de mond van de oudste bewoners optekende. Ook op de tijd na de tweede wereldoorlog gaat de schrijver uitvoerig in: de activiteiten van Gemeentewaterleidingen Amsterdam die trouwens al van 1930 dateren en die van Staatsbosbeheer die in de vijftiger jaren een aanvang nemen. Flora en fauna van de polder krijgen daardoor veel aandacht. Zo zal iedere Maarsseenaar na lezing de belangrijkheid van het behoud van bijvoorbeeld het Bosje van Robertson terdege beseffen.

Maar bovenal staat in het boekje de mens, de zwoegende mens, centraal en het is een verademing te lezen, dat voor de polderbewoners - hardwerkende veehouders - na lange en bange duisternis toch het licht kwam.

Nog dit jaar zal "De honderd lentes van de Bethune" verschijnen bij uitgeverij Gooi en Vecht/Drukkerij Vreeland. Ieder die belang stelt in de geschiedenis van Maarssen mag zich gelukkig prijzen dat dit - geïllustreerde - boekje straks binnen zijn bereik komt.

Dick Dekker.

De Keizer van Rusland, Czaar Alexander I, in Maarssen !

Op 25 juni 1814 schrijft de gouverneur van de provincie Utrecht, Van Tuijll van Serooskerken, aan de burgemeester van Maarssen, dat, volgens een missive van de secretaris van staat voor Binnenlandsche Zaken, het zeer waarschijnlijk zal zijn, dat Zijne Hoogheid de Keizer van Rusland, op 1 juli 1814 in de provincie Utrecht zal arriveren, komende uit de richting Amsterdam. De gouverneur voegt er aan toe, dat het niet meer dan betamelijk zal zijn dat de Keizer door zes of acht leden van het plaatselijk bestuur "op een zekere afstand buiten Maarssen gecompimenteerd wordt en op gelijke wijze tot een zekere afstand uitgeleid".

Hij verordonneert verder dat de klokken moeten luiden en spelen en dat van de publieke gebouwen, torens en kerken vlaggen moeten worden uitgestoken. Bovendien moet de landstorm zich in twee gelederen langs de straatweg opstellen.

De gouverneur eindigt zijn brief met de volzin "Ik verlaat mij in de uitvoering van dit alles op Uwedele mij bekende ijver, temeer waar het den wil van onzen geliefden Souverein (Willem I Red.) is, dat gene pogingen worden gespaard om de vreugde in die ogen-

blikken wijd en zijd te verspreiden".

De heer L. Wetzler, bewoner van Hazenburg op de Binnenweg en lid van het plaatselijk bestuur van Maarssen is reeds op 26 juni bekend met de inhoud van dit schrijven, want hij stuurt in haast op een afgescheurd veltje papier (dat ook in het Maarssense archief bewaard is) zijn voorstel met betrekking tot de receptie van de Keizer: "het komt mij voor dat daartoe een commissie benoemd wierd en zoodanige maatregelen ten einde dien vorst op een decante wijze, zoo in costuum als anderszins, te ontvangen - zal het niet noodig zijn dat er eene bijeenkomst vooraf plaats heeft van beide de Gerechten?" Behalve een aantekening van de burgemeester op de brief van de gouverneur, dat de gevraagde commissie om 7.30 uur 's morgens op 1 juni in het logement "De Zwaan" moet samenkomen, laat het archief ons verder in het onzekere of de Czaar werkelijk met vreugde in- en uitgeleid is op de straatweg. Zeker is dat de Czaar een maand eerder, op 30 mei, in Parijs was toen Napoleon de bepalingen van Chaumont, als Eerste Vrede van Parijs, werden opgelegd.

Dick Dekker.

1814.... Het was me het jaartje wel !

Inderdaad, 1814 was, niet alleen voor Maarssen, een jaar van proclamaties, bid- en feestdagen, maar ook van gedwongen loting en desertie, Russische en Pruisische troepen, gedwongen levering van paarden, voedsel, wapens en pramen, kortom het jaar dat ons van de Fransen verlost, maar ook het jaar van verwarring en verandering. Het begon al in december 1813 op het hoogste niveau met die immer wijzigende bevoegdheden en titels van de Prins van Oranje. Op 17 november was hij tot Hoge Overheid uitgeroepen - veertien dagen later, na zijn landing in Scheveningen, tot Souverein Vorst en in 1815 tot Koning der Nederlanden. Maar ook bereikt Maarssen een proclamatie, uitgegeven door Johannes Alt-heer, boekdrukker op het Domskerkhof te Utrecht, met de tekst:

"Alzoo deze Provincie vanwege Z. D. H. den Heere Willem VI, Prince van Orange en Nassau is in bezit genomen...."

Een verwarrend zoeken met titels naar de machtsverhouding tussen volk en vorst. Op lager niveau mocht Van Tuijll van Serooskerken zich in januari 1814 commissaris van het arrondissement Utrecht noemen, in februari was hij commissaris van het Kwartier Utrecht en in april gouverneur van de provincie Utrecht.

W. Voorsteegh, burgemeester van Maarssen moest als te Fransgezind plaats maken voor zijn secretaris F. van der Vliet, die tot februari president van het plaatselijk bestuur heet en daarna burgemeester van Maarssen.

Och, deze veranderingen waren voor de meesten niet zo schokkend en ze hadden

weinig invloed op het dagelijkse leven. Maar beslist anders was dat met de vorderingen door de Russische en Pruisische troepen. Zo hoort Maarssen op 18 december 1813 dat ze vijf pramen of schouwen moet leveren, welke reeds de volgende dag om 4 uur precies te Vreeswijk "met een conducteur prompt bezorgd moeten worden". Volgens de lastgeving zijn: "de vaartuigen van het uiterste belang voor de operatie der armeeën, waaraan voor het vaderland zooveel gelegen is".

In de lastgeving staat ook dat er bij levering een behoorlijk reçu zal worden afgegeven. Een reçu vonden we terug, een klein velletje papier, waarop:

Ontvangen van het gemeentebestuur van het dorp Maarssen een praam en twee schouwen.

Vreeswijk, den 20 December 1813

A. Boschhouwer.

Ook moet Maarssen ervoor zorgen dat er iedere dag in het park in Utrecht twee wagens, bespannen met twee paarden met hun voermannen gereed staan. Dit op bevel van de commissaris van de Russische en Pruisische troepen. Maarssen moet bovendien voedsel leveren en wel aan de Kozakken:

• 400 pond brood, 100 stuks pekelharing, 100 pond kaas, $3\frac{1}{2}$ ankers jenever, 2 ankers brandewijn, 4 ankers wijn, 80 mud haver, 300 pond vlees en worst en 2 paar laarzen.

De Nederlandse overheid vergoedt deze waren. Voor het brood mocht f 50, - gerekend worden en voor de pekelharing f 15, -. Voor de jenever, brandewijn en wijn resp. f 87, 50, f 98, - en f 88, -. De haver was f 400, - waard en vlees en worst en de laarzen f 60, - en f 16, -.

In maart 1814 mag het gemeentebestuur deze prijzen opgeven en de bewijzen van leverantie, maar die bewijzen waren er niet, want de burgemeester vermeldt bij de opgave:

"dewijl deze leverantie geheel en al aan de Cousakken is gedaan, is het niet mogelijk geweest daarvan eenige bons te bekomen". Bovenstaand lijstje maakt duidelijk dat de eet- en drinkgewoonten van de Kozak anders waren dan de onze. Het moeten deze Kozakken zijn die de hoofdrol spelen in een oud verhaal, dat Maarssenaars elkaar vertellen als ze over de Stokmansteeg praten, de steeg welke nu voor een groot gedeelte is opgegaan in de parkeerplaats aan de Nassaustraat, maar waarvan het zeer smalle bochtige gedeelte aan de kant van de Langegracht nog bestaat. In 1813, volgens het verhaal, sommeerden enige Kozakken te paard een steenovenwerker van het Zandpad om hen in Maarssen de weg te wijzen. De angstige

Maarssenaar ging de Kozakken voor door de Schoutensteeg, linksaf over de Achterdijk (nu Nassaustraat) tot hij bij de Stokmansteeg kwam. Daar zag hij kans om aan de Kozakken te ontkomen. Hij sprintte de Stokmansteeg in, maar werd door een galopperende Kozak achtervolgd. Onze steenovenwerker bereikte de Langegracht, maar de Kozak raakte met zijn paard bekneld in de nauwe bocht van de steeg. Het slot van het verhaal is bij elke lezing anders - de Kozak breekt zijn nek, het paard breekt zijn nek of de vluchteling springt in de Vecht.

De voerlieden van postkoetsen, de beurtschippers en de schippers van jaag- en trekschuiten krijgen zeer strenge voorschriften met betrekking tot het vervoeren van militairen beneden de rang van officier. Ze mogen de militairen niet vervoeren als deze zonder verlof pas en/of paspoort reizen en - oh schande - de militaire overheid geeft een premie van eenentwintig gulden aan diè voerman of schipper die door oplettendheid ervoor zorgt dat een deserteur gearresteerd wordt.

Over arrestatie gesproken. Op 7 december 1813 doet de Commissaris-Generaal van Politie der Vereenigde Nederlanden een brief uitgaan naar alle gemeentebesturen, welke begint met:

"Het aanzienlijke getal dergenen, die tengevolge der in ons Vaderland plaats gehad hebbende veranderingen zijn gearresteerd, maakt het noodwendig algemene maatregelen daar te stellen. ..."

Er wordt in de brief gevraagd naar de redenen van arrestatie en naar de redenen van bezwaar of van verschoning welke ten opzichte van de gearresteerden mogen bestaan. We hebben geen brieven gevonden waaruit blijkt dat Maarssen op dit schrijven gereageerd heeft. Waarschijnlijk viel dat arresteren in Utrecht en omgeving nog al mee, omdat voor de komst van de Fransen, de Patriotten hier de overhand hadden. Wie moet dan wie arresteren?

In 1811 werd onder het Franse bewind het verbod uitgevaardigd om in kerken te begraven, hetgeen in 1813 nog eens met strengere voorschriften herhaald wordt. De volksgezondheid was er bij gebaat. We mogen dan ook echt verbaasd zijn als we de brief van de commissaris van het arrondissement Utrecht lezen, gericht aan "Mijnheer de President van Maarssen" welke luidde:

"Bij besluit van Z. K. H. in dato 22 dezer op een dieswegen gedane voordracht van den Heer Commissaris-Generaal, gedeceideerd zijnde, dat het elk en een iegelijk provisioneel en tot dat hieromtrent nader zal zijn gedisponeerd zal vrijstaan de

dooden in de kerk te doen begraven volgens het oude gebruik en tegen betaling der daartoe verordende rechten,"

Een dwaas besluit, waarvan men terecht mag zeggen dat daarmee de klok werd teruggezet. Vermoedelijk is dat domme besluit uit rancune ontstaan, omdat vlak voor de bevrijding geëist werd dat de grafstenen en zerken in de kerk met kalk en cement bedekt moesten worden. Dit is - door het onverwachte vertrek van de Fransen - niet gebeurd, maar gelukkig maakten onze voorouders ook geen gebruik van het recht om opnieuw in de kerken te gaan begraven. Dat vertrek (!) van de Fransen betekende voor sommige dorpen en steden een ware ramp, zoals voor de gemeente Woerden. Op 24 april 1814 ontvangt de burgemeester van Maarssen een brief van "de commissie ter leniging van de ramp, door moord en plundering aan de inwoners van Woerden, door Fransche Benden toegebracht". De brief is een dankbrief, want Maarssen heeft voor het

ongelukkige Woerden gecollecteerd en bracht 48 gulden en dertien stuivers bijeen, ter leniging van de nood in Woerden.

Intussen blijft de Commissaris-Generaal van de Russische en Pruisische troepen de burgemeesters van de provincie bestoken met vorderingen van wagens en voedsel en probeert de burgemeester van Maarssen op zijn beurt de Commissaris-Generaal ervan te overtuigen dat er geen wagens meer "voorhanden" zijn. Op 12 maart 1814 komt er een boze brief waarin Maarssen beticht wordt dat zij de verschillende goederen niet behoorlijk gekuipd en gezakt heeft en dat Maarssen er voor moet zorgen dat de benodigde vaten en zakken zo spoedig mogelijk in het magazijn te Utrecht worden geleverd. De grootste verwarring brachten de dienstplicht, de desertie en het formeren van de Landstorm. Hierover in onze volgende aflevering.

Dick Dekker.

Goed nieuws voor

het Sluishuisje te Maarssen

Het is alweer twee jaar geleden dat we op onze jaarvergadering aandacht vroegen voor de deplorabele toestand waarin het sluishuisje verkeert, waarvan sinds het eerste nummer op de omslag van onze periodiek de prachtige ets van Willem van Leusden prijkt. Hierin zal op korte termijn verbetering komen nu ons gemeentebestuur en monumentenzorg zich het lot van het sluishuisje hebben aangetrokken. Het sluishuisje is uniek, niet alleen door zijn hoge ouderdom, maar ook door zijn vorm. Men beweert zelfs - we hebben dit niet kunnen verifiëren - dat er slechts één

huisje van dezelfde constructie in Europa te vinden is en wel in Zwitserland. De sluis geeft toegang tot de Maarsseveensevaart, welke volgens een oude schouwbrief reeds in 1535 was aangelegd. Hoe oud het huisje is valt moeilijk met zekerheid vast te stellen, wel zijn oude restauraties bekend. Zo is er een bewaarde steen met het jaartal 1825 en is bekend dat er in 1876 een ingrijpende vernieuwing plaatsvond. De laatste restauratie is van 1947 toen er enige binnenmuren werden gesloopt en het huisje een nieuwe deuropening kreeg. Er is op dit historische plekje van Maars-

sen, waar nu het autoverkeer over de Thorbeckelaan voorbijraast, een heel andere verkeersdrukte geweest van schouwen en schuitjes, beladen met turf. De sluiswachter, de bewoner van het sluishuisje, hief toen tol ten bedrage van twee tot zes

stuivers.

Toen we in het voorjaar van 1977 aandacht vroegen van de regionale pers, maakte onze oud-secretaris Dick v. d. Berg, bijgaande foto's.

D.

De ornamentiek van het huis De Boomgaard op de Herengracht 17

Dit huis, het middelste van de laatste drie op de Herengracht is druk voorzien van ornamenten, vooral op het middengedeelte boven de deur. Elke tijd heeft zijn eigen stijl, zijn eigen ornamentiek of versiering. Het jaartal op het huis, dat er vroeger niet

op stond, geeft aan dat het huis gebouwd is in 1725. Inderdaad, gelet op de ornamentiek, mogen we dit huis dateren op begin 18e eeuw, in verband met de symmetrische opzet van plantenmotieven, aangebracht bij de voordeuromlijsting. Deze stijl, de Lodewijk

XIV-stijl, werd in Nederland geïntro-
ceerd door Daniël Marot, die vele opdracht-
gevers had in de Vechtstreek. Bovenaan in
het middelste vlak, de rinceau, zien we
acanthusranken met in het midden de buste
van Pomona, de Romeinse godin van tuinen

en vruchtbomen. Het woord acanthus is een
samenstelling van ake = scherpe, spitse
punt en anthos = bloem.

D.

(foto Guus Dekker-Krijnders)

De Reizende Man

op de Straatweg

Bij het onderschrift van het plaatje "De Rei-
zende Man" in het tweede deeltje van
"Maarssen in oude ansichten" staat, dat die
boerderij in de plaats kwam van een herberg
die in 1901 gesloopt werd.

Ons lid, de Heer H. Scholten, wees ons er
op dat die herberg eerst na 1906 gesloopt
werd en dat hij daar als hij met zijn groot-

moeder in de jaren 1903-1906 op bezoek
kwam bij de herbergierster, Vrouw van der
Meent, menig glaasje melk heeft gedronken.
Van die herberg met stalling, een rustplaats
voor postkoetsen, reizigers en paarden
bovenstaande ansicht.

D.

De Theekoepel bij Vechtoever

Toen deze koepel in 1968 werd gerestaureerd, bleef het dak zoals het was, omdat men het niet eens kon worden over de oorspronkelijke vorm. Sommigen beweerden zelfs dat de koepel altijd deze vorm had gehad. Oud-Maarssenaars denken daar anders over. Ons bestuurslid, Mevr. Zwijns-Brink, die aan de andere zijde van de Vecht woont, weet zich te herinneren, dat ze als klein meisje door haar vader geroepen werd om te kijken naar een brandje in de theekoepel. Ook de Heer B. Verkroost, restaurateur van monumenten, herinnert zich dat de koepel in zijn jeugd een bekro-

ning had. Bovendien kon hij als deskundige aantonen dat de verbindingen op het dak wijzen op een hogere dakvorm.

De Heer Pijper die omstreeks 1900 in een cahier schreef over Maarssen zoals het is en was, beschrijft de koepel als volgt:

"Koepel op hardstenen voet, ramen met fraai gesneden houtwerk en het bovengedeelte met eenzelfde balustrade versierd".

Wie van onze lezers heeft een afbeelding van de koepel in zijn oorspronkelijke vorm?

D.

Bij bovenstaande foto - afgedrukt in ons vorige nummer - werd de suggestie gedaan te raden wie op deze foto poseerden. Van Mevrouw A. van Schaik-Suring te Utrecht ontvingen wij het volgende antwoord: "Op blz. 37 van de Historische Kring geeft U als raadsel op, wie op de foto's poseren. De bovenste foto was voor mij geen probleem. Links staat mejuffrouw Jansje van Miltenburg, tegen haar aan staat het dochttertje van het toenmalige hoofd van de school, daarnaast de familie Kooijman. Mej. Jansje van Miltenburg woonde in de Achterstraat naast de poort van de jongensschool. Zij was, wat men tegenwoordig "conciërge" zou noemen. Zij zorgde voor en foeterde op de jongens, zij was een hulp en vraagbaak voor de onderwijzers en onderwijzeressen. "Tante Jans" wist overal raad op. De Heer J. G. Schuring was tot 1921 hoofd van de jongensschool en woonde, na zijn benoeming tot lid van de 2e Kamer, nog enige

jaren in de "hoofdenwoning" (aan de andere kant van de poort; later woonde de fam. van Tricht in dat huis). "Tante Jans" was dol op 't dochttertje Atha Suring. Dat dochttertje ben ik, U begrijpt mijn plezier om de foto. Ik ben er meteen mee naar onze huishoudelijke hulp van toen gegaan die meteen zei: "dat bent U met tante Jans ("Jassie" zeiden de kinderen) en daarnaast staan de Kooijmannen".

De fam. Kooijman woonde in de steeg tegenover de school (bestaat niet meer) samen met de families van Weelderen en Van der Hoogen. De onderste foto (werkplaats Verdonk, Red.) zegt ons helaas niet veel, hoewel de zonen van Verdonk (van toen) er op kunnen staan".

Aldus de interessante reactie van Mevrouw van Schaik, waarvoor wij haar zeer erkentelijk zijn.

J. F. B.

Het stoephek voor

Vredehoop op

de Herengracht

Voor het achttiende eeuwse Vredehoop, eigenaar I. D. Waller, met zijn fraaie deur en sierstoep, staat het oudste handgemaakte stoephek van Maarssen en omgeving. In de periode eind 17e eeuw en vooral in de 18e eeuw was het de grote tijd voor het smeden. Het vak van smeden wordt helaas nauwelijks meer uitgeoefend. Het smeedijzer is ondanks zijn schijn van soliditeit een vergan-

kelijk materiaal. Goed onderhoud is een eerste vereiste (Het bovenstaande hek heeft de eeuwen getrotseerd). De hekjes voor de huizen van de Langegracht en Schippersgracht zijn van gietijzer en geplaatst tegen het einde van de negentiende eeuw of in het begin van de twintigste eeuw.

(Foto Schollen)

D.

Wilt U...

- een huis, bungalow, flat of boerderij kopen of verkopen?
- een taxatie laten verrichten door beëdigde taxateurs?
- een passende verzekering sluiten?
- een financiering of hypotheek nemen?
- of alleen een persoonlijk advies over deze zaken?

makelaardij in onroerende goederen bv
raadhuisstraat 21a maarssen tel 03465 - 64644
duivenkamp 739 maarssenbroek tel 03465 - 67791

UW MAKELAAR

RADIO

radio- en tv - speciaalzaak

B. Huis in 't Veld - Diependaalsedijk 1

Maarssen - Telefoon 03465 - 2081

**Goud en zilver kopen
is een kwestie van
vertrouwen!**

**KIES DAAROM:
JUWELIER - HORLOGER**

Kaatsbaan 28 - Maarssen - Telefoon 03465 - 1806

Ford Dealer in de Vechtstreek

OOK VOOR A-1 GEBRUIKTE WAGENS

BREUKELEN
STRAATWEG 109
TEL. 03462 - 1745

MAARSSSEN
STRAATWEG 2-4
TEL. 03465 - 2541

Autobedrijf Roeleveld BV
